

Віснoвoк. Будь-який комплекс заходів щодо поліпшення використання основних фондів, розроблювальний у всіх ланках управління, повинен передбачати забезпечення зростання обсягів виробництва продукції, перш за все, за рахунок більш повного і ефективного використання внутрішньогосподарських резервів і шляхом більш повного використання обладнання, подальшої інтенсифікації виробничих процесів, тому що в умовах ринкової економіки тільки сильне підприємство з потужною технічною базою, сучасним обладнанням в змозі вижити.

В цілому варто зазначити, що від того наскільки забезпечено підприємство основними засобами і як ефективно вони використовуються, залежить прибуток підприємства та рівень його повної рентабельності.

Список літератури: 1. Основные средства: бухгалтерский и налоговый учет: практ. пособие/ С.Ю. Кузнецова, Ю.А. Наумова, И.В. Захарова, О.И. Горюнова, Е. И. Саврасова. – М.: Экзамен, 2005. 2. Михайлова, Т. П. Нерешенные вопросы учета основных средств// Проблемы и перспективы развития финансов, учета и контроля в Украине: материалы Всеукр. науч. –практ. конф, 2003г., Донецк. – Донецк, 2003. 3. Віханській, О.С. Стратегічне управління: підручник / О.С. Виханський. - 2-е вид., Перераб. і доп. - М.: Економіст, 2004. 4. Керімов, В.Е. Бухгалтерський облік на виробничих підприємствах: підручник / В.Е. Керімов. - М.: Дашков і К, 2001. 5. Сінк, Д.С. Управління продуктивністю: планування, вимірювання та оцінка, контроль і підвищення / Д.С. Сінк. - М.: Прогрес, 1999. 6. Казаков А.П., Мінасва Н.В. Економіка: підручник. - М., 2003. - 298 с. 7. Сучасна економіка: навчальний посібник / наук. ред. О.Ю Мамедов. - «Фенікс», Р-н-Д, 2006.

Надійшла до редколегії 25.07.2012

УДК 347.73

О.В.МАНОЙЛЕНКО, д-р. екон.наук, проф. кафедри економічного аналізу та обліку, НТУ «ХПІ», Харків

В.Ю.ЛІСІНА, канд. екон. наук, доцент кафедри економічного аналізу та обліку, НТУ «ХПІ», Харків

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Представлено основні напрями реформування системи державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет. Запропоновано механізм адаптації іноземного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет.

Ключові слова: державне регулювання, державний контроль, підприємницька діяльність, мережа Інтернет.

© О.В.Манойленко, В.Ю.Лісіна, 2012

Представлены основные направления реформирования системы государственного регулирования и контроля предпринимательской деятельности в системе Интернет. Предложен механизм адаптации зарубежного опыта государственного регулирования предпринимательской деятельности в системе Интернет.

Ключевые слова: государственное регулирование, государственный контроль, предпринимательская деятельность, сеть Интернет.

The basic directions for reformation of the government control system for entrepreneurial activity in Internet are presented. The mechanism for adaptation of foreign experience of government control in Internet entrepreneurial activity is offered.

Keywords: government control, state control, entrepreneurial activity, Internet.

Актуальність дослідження. Сучасний період розвитку світової цивілізації характеризується активною дифузією мережі Інтернет у всі сфери життєдіяльності суспільства, що сприяє формуванню принципово нових ринків і форм підприємницької діяльності. Використання мережі Інтернет для ведення підприємницької діяльності пов'язано з експоненціальним зростанням кількості користувачів мережі, а також з перетворенням її на основний канал продажів для багатьох галузей бізнесу. Окрім цього, усесвітня комп'ютерна мережа не лише є технологічною основою для бізнесу, але і виступає як новий засіб маркетингових досліджень, комунікації суб'єктів економіки, дозволяє перевести обслуговування клієнтів на новий рівень. Відмітимо, що будь-яка комерційна діяльність повинна здійснюватися строго відповідно до закону, що гарантує дотримання прав і обов'язків як суб'єктів підприємницької діяльності і споживачів, так і третіх осіб. Проте в даний час в Україні не існує єдиної концепції державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет. Як відомо, будь-який ринок має ряд властивих лише йому особливостей, які виявляються в особливому режимі державного регулювання стосунків, що виникають на даному ринку. Виходячи з цього, актуальною залишається проблема вивчення специфіки підприємницької діяльності в мережі Інтернет і розробки рекомендацій щодо державного регулювання відповідно до сучасних українських реалій.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Значний вклад у розробку проблем розвитку електронної комерції внесли праці зарубіжних фахівців, в числі яких Ж. Атталі, А. Венейбл, Дж. Вінер, М. Давенпорт, Р. Мінс, Ж.-П. Муккиелі, Дж. Най, М. Портер, Х. Тіммерман, Т. Фрід, Ж. Хаберлер та інші

Теоретичні і методологічні передумови формування інтернет-підприємництва в українських умовах досліджували в своїх наукових працях С. П. Ріппа, А. М. Новицький, В. С. Цимбалюк, С. П. Позняков, В. Л. Плескач, М. В. Макаров та ін.

Виклад основного матеріалу. В даний час в світі значно активізується політика інформатизації всіх сфер життєдіяльності, розробляються і приймаються програми якнайповнішого використання

інформаційних ресурсів для різних потреб управління, а також економічного, соціального і культурного прогресу в суспільстві. В даний час відбувається перманентне збільшення долі електроніфікованості діяльності підприємницьких структур, що визначається, з одного боку, необхідністю впровадження електронних бізнес-інструментів, що забезпечують основний вид діяльності, а з іншої – переходом реального бізнесу в сферу Інтернет [1]. На сьогоднішній момент зменшується кількість підприємницьких структур що здійснюють діяльність без використання мережі Інтернет. Комерційні організації створюють свої сайти, які використовуються як інструмент продажів і як засіб комунікації із споживачами, постачальниками та іншими економічними агентами [2]. При цьому багато комерційних сайтів не підкріплено бізнесом в реальному секторі економіки і зареєстровані лише у віртуальному просторі. Виходячи з цього необхідно виявити специфічні ознаки підприємництва в мережі Інтернет:

пріоритет нематеріальної творчої діяльності: створення сайтів; написання програмних продуктів; копірайтинг; рерайтинг; веб-сервер-дизайн; оптимізація і просування товарів і послуг;

алюкація трудових ресурсів: фріланс; залучення фахівців лише для конкретних операцій;

мінімізація об'єму основних фондів: відсутність необхідності в офісному приміщенні; зменшення витрат на устаткування (за рахунок найму персоналу на основі фрілансу); зведення до мінімуму необхідності витрат на меблі, інструменти, прилади і так далі;

висока швидкість адаптації до швидкозмінюваних умов функціонування: легкість переорієнтації бізнесу за рахунок відсутності великого штату працівників; незначні витрати часу на запуск нових послуг, що досягаються за рахунок мінімізації необхідних ресурсів;

висока міра «тінізації»: складність контролю з боку державних органів управління; можливість несплати податків (прибутковий податок, нарахування на заробітну плату і так далі); відсутність контролю за рухом грошових коштів.

Виділені специфічні риси підприємницької діяльності в середовищі Інтернет дозволяють сформувати систему негативних наслідків впливу інтернет-підприємництва на динаміку і напрям розвитку української економіки: зниження податкових надходжень; збільшення випадків шахрайства; зневага стандартами якості, що очевидно демонструє необхідність розробки комплексу заходів, форм і методів державного регулювання комерційної діяльності, здійснюваної в мережі Інтернет.

Державне регулювання підприємницьких структур, що здійснюють свою діяльність в мережі Інтернет, повинне формуватися виходячи з мети створення адекватних умов їх функціонування і розвитку, а також нівеляції негативних наслідків для економіки (зниження податкових

надходжень, почастишання випадків шахрайства, зменшення кількості робочих місць, поширення нелегального програмного забезпечення, зневага стандартами якості). При цьому комплекс заходів, форм і методів державного регулювання комерційної діяльності, здійснюваної в мережі Інтернет, має бути орієнтований на формування і зміцнення позитивних тенденцій розвитку інтернет-підприємництва (сукупне зниження трансакційних витрат економічних агентів, підвищення конкуренції, освоєння нових ніш, інтеграція економіки в світову економічну спільноту, зниження рівня корупції, коєволюційний розвиток підприємницьких структур, підвищення рівня доходів населення).

Державне регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет в Україні в даний час досить ускладнене, через ряд об'єктивних і суб'єктивних обмежень [3, 4].

До об'єктивних обмежень державного регулювання інтернет-підприємництва віднесено: недосконалість законодавства, що регулює комерційну діяльність в мережі Інтернет; складність здійснення технічних бар'єрів на несанкціоновану діяльність; відсутність ділових регламентів здійснення транзакцій в мережі Інтернет.

До суб'єктивних – недостатній рівень технічної грамотності населення; диференціація громадської думки з приводу регулювання Інтернету; специфіка національного менталітету.

В Україні державне регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет здійснюється відповідно до Цивільного кодексу, законів «Про інформацію, інформатизацію і захист інформації», «Про зв'язок» та іншими, а також відповідними до них нормативно-правовими актами, що непрямо регулюють стосунки електронного документообігу і електронної комерції. Проте в даний час відсутня законодавча база, що прямо регулює підприємницьку діяльність в мережі Інтернет та економічні стосунки, що виникають в процесі її здійснення.

Регулювання підприємництва, що здійснюється через мережу Інтернет, необхідно реалізовувати, використовуючи певний набір технічних операцій. Проте, багато з даних операцій на даний момент здійснити вельми складно. Особливим чином в даному контексті виділяється проблема регулювання ресурсів, що здійснюють комерційну діяльність в Україні, але територіально розташовані на серверах іншої країни, а також на доменах нижчого рівня.

Проблема відсутності ділових регламентів здійснення транзакцій в мережі Інтернет детермінується тим, що інтернет-підприємництво є відносно новим феноменом. Несформована єдина система взаєморозрахунків економічних суб'єктів в мережі Інтернет обумовлює необхідність побудови диференційованого комплексу контролю над грошовими потоками, що значною мірою ускладнює процес державного регулювання комерційної діяльності в мережі Інтернет.

Одною з основних проблем державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет залишається низький рівень технічної грамотності населення, у тому числі і серед працівників державної служби.

В даний час в Україні спостерігається істотна диференціація громадської думки з приводу регулювання Інтернету. Частина населення країни підтримує ідеї абсолютної свободи Інтернету, інша частина вважає регулювання всесвітньої мережі та здійснюваної з її допомогою комерційної діяльності необхідною. При цьому особливою проблемою залишається специфіка національного менталітету, який часто передбачає ухилення від сплати податків, знеособлене порушення закону і так далі, тому, при побудові системи державного регулювання необхідно враховувати і комплексно нівелювати всі вищеперелічені чинники.

Оскільки в Україні ще не створена адекватна законодавча база, необхідна для регулювання найбільш актуальних проблем підприємницької діяльності в мережі Інтернет, слід звернутися до досвіду інших країн. Адаптація зарубіжного досвіду державного впливу на комерційну діяльність в мережі Інтернет, повинна здійснюватися на основі сформованого на теоретико-методологічному рівні відповідного інструментарію. Виходячи з цього, пропонується проводити адаптацію зарубіжного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет.

Пропонований механізм адаптації зарубіжного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет діє виходячи з принципів основоположного (синтез наукових принципів адаптації з практико орієнтованим підходом) і додаткового характеру (забезпечення захисту споживачів; підвищення ефективності діяльності регульованих організацій; відкритість адаптаційних рішень на всіх стадіях), передбачає постановку необхідних цілей і завдань. Так, в сучасних умовах господарювання оптимальною є наступна мета: формування системи заходів, форм і методів державного регулювання комерційної діяльності, здійснюваної в мережі Інтернет. На основі поставленої мети здійснюється аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання різних країн, виявляються їх загальні і особливі елементи. Паралельно здійснюється процес визначення обмежень державного регулювання підприємництва в мережі Інтернет в Україні.

Дія механізму передбачає послідовну зміну стадій адаптації:

передімплементаційна адаптація передбачає синтез результатів науково-дослідних робіт в області зарубіжного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет з результатами експертно-аналітичних досліджень в даній сфері;

соціально орієнтована адаптація. На даній стадії повинне здійснюватися публічне обговорення передбачуваних елементів

запозичення зарубіжного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет шляхом on-line-голосування;

креативно-орієнтована адаптація. На даній стадії відбувається не лише запозичення тих або інших елементів механізму державного регулювання інтернет-підприємництва, але їх модифікація, на стадії доімплементаційного періоду;

фільтраційно-синтетична адаптація включає фільтрацію елементів державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет різних країн, а також отриманих на попередніх стадіях результатів з метою подальшого їх синтезування, орієнтованого на сучасні українські умови з врахуванням багатоваріантності економічної дійсності.

Функціонування даного механізму повинне здійснюватися перманентно, відповідно до швидкозмінюваних умов господарювання, а його вживання дозволяє сформувати систему необхідних для української практики запозичень, а також запропонувати можливі варіанти їх модернізації (табл. 1).

Таблиця 1 - Елементи іноземного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет

Країна	Запозичений елемент	Можлива модифікація
США	Система правових норм, що регламентують процес торгівлі в мережі Інтернет	Створення системи правових норм, що регламентують процес торгівлі в мережі Інтернет, передбачають, зокрема, обмеження на використання нефіатних грошей
	Регулювання Інтернету за рахунок некомерційних організацій (Commerce NET Consortium, Electronic Frontier Foundation, Council of Better Business Bureaus), які братимуть на себе роль незалежних регуляторів сфери інтернет-торгівлі	Створення державно-суспільної структури, що займається проблемами регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет. В рамках даної структури пропонується проводити суспільний контроль над сайтами, що порушують законодавство, з метою формування їх єдиної бази і обмеження доступу до них
Китай	Створення аналогів світових інтернет-ресурсів з жорсткою цензурою	Створення державної інформаційно-комунікаційної мережі, призначеної для ендогенних транзакцій і такої, що виступатиме гарантом дотримання законності підприємницької діяльності
Німеччина	Законодавче закріплення відповідальності за порушення закону провайдером інтернет-послуг	Передбачення законом часткового розділення відповідальності за випадки шахрайства і неправомірного здійснення комерційної діяльності в мережі Інтернет (у випадку, якщо дані сервіси знаходяться в забороненій базі)

Побудова системи державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет може здійснюватися на основі трьох підходів:

регулювання ведеться тільки державними органами за допомогою видання загальнообов'язкових нормативно-правових актів і контролю за їх реалізацією. Самі учасники економічних стосунків, що виникають в процесі здійснення комерційної діяльності за допомогою глобальної інформаційної мережі, позбавляються права регулювати власну діяльність;

підхід, при якому економічні стосунки, що виникають в процесі ведення підприємницької діяльності в мережі Інтернет, упорядковують лише їх учасники шляхом об'єднання в організації суспільного регулювання Інтернету, які виробляють певні правила і добровільно приймають на себе зобов'язання дотримувати і виконувати їх. Роль держави полягає лише в підтримці даних організацій;

підхід, що має на увазі одночасне використання обох приведених вище варіантів, коли в регулюванні підприємницької діяльності в мережі Інтернет існує свого роду розподіл праці між органами державної влади і організаціями саморегулювання. Відповідні нормативні акти і контрольні акції виходять від держави, але, крім того, деякі нормотворчі і контрольні функції виконують організації саморегулювання.

Організації саморегулювання покликані забезпечувати реалізацію єдиної державної політики щодо захисту інтересів суб'єктів підприємницької діяльності і зниження тиску держави на вільні ринкові підприємницькі і професійні стосунки. В той же час, практика показує, що саморегулювання породжує ряд серйозних проблем, які обумовлені як практичними питаннями, так і недоліками правового регулювання даного інституту. Найбільш ефективним є комплексний підхід, який об'єднує в себе державний вплив та саморегулювання.

Виходячи з цього, доцільно виділяти напрями державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет:

економіко-правового характеру, що включають вдосконалення законодавства в області оподаткування підприємницької діяльності в мережі Інтернет, у сфері захисту авторських прав, а також регулюючі транзакції в глобальній інформаційній мережі;

інституційного характеру, що передбачають створення державно-суспільних структур, які займаються основними проблемами регулювання електронного бізнесу;

організаційного характеру, що є сукупністю заходів, направлених на всіх суб'єктів структури та інфраструктури комерційної діяльності в мережі Інтернет;

системно-ідеологічного характеру, що мають на увазі формування технічно розвинутого етичного суспільства та інформаційної економіки.

Висновок. Запропонований механізм адаптації зарубіжного досвіду державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет до умов функціонування українського економічного простору може бути

використаний в процесі побудови системи державного впливу на інтернет-підприємництво, а запропоновані напрями державного регулювання підприємницької діяльності в мережі Інтернет можуть послужити основою для розробки комплексу заходів державного впливу на комерційну діяльність, яка здійснюється через мережу Інтернет.

Список літератури: 1. Чучковська А.В. Правове регулювання електронної комерції в Україні Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с. 2. Борейко Н. М. Оподаткування електронної комерції: досвід іноземних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vamsu_econ/2009_1/Boreiko/Boreiko.htm 3. Інформація комітету з електронної комерції Національної асоціації електронної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.professional.ru/GroupInfo/225> 4. Ушаков К. Финансы обложено. Электронный бизнес и налоги : проблемы неизбежности [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.cio-world.ru/pda/index.php?action=article§ion_id=26714&id=27574

Надійшла до редколегії 27.07.2012

УДК 338.45

І.М. ПОГОРЕЛОВ, доц., НТУ «ХПІ», Харків

П.Г. ПЕРЕРВА, д-р екон.наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЙ ПО ПЛАНУВАННЮ ЧИСЕЛЬНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ ДОПОМІЖНИХ ВИРОБНИЦТВ

В статті розглянуто ряд математичних методів, які прискорюють розрахунки, підвищують їх точність, полегшують працю працівників, зайнятих рішенням економічних завдань. Особливо розглянуто ідеї і методи теорії масового обслуговування.

Ключові слова: планування, чисельність, допоміжне виробництво, методи, підвищення, полегшення, обслуговування.

В статье рассмотрен ряд математических методов, которые упрощают расчеты, повышают их точность, облегчают труд работников, занятых решением экономических заданий. Отдельно рассмотрены идеи и методы теории массового обслуживания.

Ключевые слова: планирование, численность, вспомогательное производство, методы, повышения, облегчения, обслуживания.

The row of mathematical methods, which accelerate calculations, promote their exactness, facilitate labour of workers, busy at a decision economic tasks, is considered in the article. Ideas and methods of theory of mass service are separately considered.

Keywords: planning, quantity, auxiliary production, methods, increases, facilitations, services.

© І.М. Погорелов, П.Г. Перерва, 2012